

18.5.2022

Rovaniemen kaupungin ympäristölautakunta,
Mäntyvaarantie 2,
96100 Rovaniemi

kirjaamo(at)rovaniemi.fi

Lausuntopyyntö 28.3.2022

Lapin Louhos Oy:n maa-aines- ja ympäristölupahakemus Korkiavaaran kallioalueella tiloilla Palokangas RN:o 698-401-207-26 ja Korkeavaara RN:o 698-401-9-65, Rovaniemi

Hakemus

Lapin Louhos Oy on hakenut maa-aines- ja ympäristölupaa kalliokiviaineksen ottamiselle yhteensä noin 7,4 hehtaarin kokoiselta alueelta Rovaniemen Korkalon kylän alueella sijaitsevilta tiloilta Palokangas RN:o 207:26 (kiinteistötunnus 698-401-207-26) ja Korkeavaara RN:o 9:65 (kiinteistötunnus 698-401-9-65). Varsinaisen louhinta-alueen pinta-ala on n. 4,4 hehtaaria.

Kyseessä on olemassa oleva toiminta, jota nyt tullaan laajentamaan. Lupaa haetaan yhteensä 890 000 k-m³:n suuruiselle ottomäärälle kymmeneksi (10) vuodeksi. Samalla haetaan ympäristölupaa kiviaineksen louhintaan ja murskaukseen. Hakemukseen sisältyy maa-aineslain 21 §:n ja ympäristönsuojelulain 199 §:n mukainen hakemus toiminnan aloittamiseksi muutoksenhausta huolimatta.

Hakemuksen mukaan ottamisalue rajoittuu lännessä toiseen ottamisalueeseen kiinteistöllä 698-401-2-3, jolle toinen toiminnanharjoittaja hakee erillistä lupaa 10,7 hehtaarin kokoiselle ottamisalueelle. Kiinteistöjen väliin ei jää kannasta, vaan molemmat ottamisalueet yhdistyvät lopputilanteessa yhdeksi louhinta-aluekokonaisuudeksi, joka on pinta-alaltaan yhteensä 15,0 ha ja ottamisaluekokonaisuus 19,4 ha. Naapurikiinteistön ottamisalueella hakemuksen mukainen ottomäärä on myös 890 000 k-m³. Molempien ottamisalueiden yhteenlaskettu keskimääräinen ottomäärä on siten 1 780 000 k-m³, tai 178 000 k-m³ vuodessa kymmenen vuoden aikana.

Hakemuksen mukaan nykyisen toiminnassa olevan louhoksen pohjataso on tasolla +105 metriä (N2000). Uusi louhinta-alue siirtyy edelleen kaakkoon siten, että suunniteltu alin louhintataso on välillä +120...+122 metriä (N2000). Suunniteltu ottamistoiminta ei sijoitu luokitellulle pohjavesialueelle. Hakemuksen mukaan tutkittua tietoa pohjaveden ylimmästä korkeudesta tai laadusta ottamisalueella tai sen läheisyydessä ei ole, sillä alueella ei ole pohjaveden havaintoputkia. Louhintatoiminnan arvioidaan kohdistuvan syvimmilläänkin pohjaveden pinnan yläpuolelle.

Hakemuksen mukaan louhinta- ja murskaustoiminta on urakkaluontaista. Louhintaa ja murskausta on keskimäärin 1-3 kertaa vuodessa, toimintajakson ollessa noin 2-8 viikkoa kerrallaan. Murskausta tehdään urakan aikana arkisin klo 7-21 välisenä aikana. Hakemuksen mukaan toiminnasta laaditaan vuosittain lupamääräysten mukainen yhteenvetoraportti kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Hakemuksen mukaan toiminnan loputtua kaikki rakennelmat ja laitteet puretaan ja viedään alueelta pois ja alue siistitään. Pääosa maisemointitoimenpiteistä on suunniteltu tehtävän koko alueella vasta sen jälkeen kun ottotoiminta on päättynyt. Luiskat on suunniteltu rakennettavan kaltevuuteen noin 1:2,5. Mahdollisia alueelle jääviä pintamaita (ml. meluvallissa olevat materiaalit) käytetään louhoksen reunojen luiskausten pyöristämiseen ja loiventamiseen. Luiskien rakentamiseen tarvitaan todennäköisesti myös alueen ulkopuolelta tuotavia maa-aineksia. Mahdollisuuksien mukaan verhoilumassojen pintaosaan sijoitetaan kunttaa tai humuspitoisia massoja. Alue metsitetään paikallisen metsänhoitoyhdistyksen antamien ohjeiden mukaisesti sekä siemeniä että taimia käyttäen.

Luonnonsuojelu

Lapin ELY-keskus toteaa, että kalliokiven ottoalueella tai sen lähiympäristössä ei ole tiedossa olevia luonnonsuojeluasetuksen (160/1997) 19-23 §:n liitteen 3 (a) koko maassa rauhoitettujen kasvilajien esiintymiä, liitteen 4 uhanalaisten lajien ja erityisesti suojeltavien lajien havaintopaikkoja (VNp 521/2021 liite 4), luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteen II a ja IV a eläinlajien tai II b ja IV b kasvilajien havaintopaikkoja eikä suurten petolintujen reviirejä (08.04.2022 laji.fi). Korkiavaaran alueella on tehty luonto- ja maisemaselvitys (*Kallioalueiden luonto- ja maisemaselvitys Lapin POSKI-hankkeessa, Ramboll, 2014*). ELY-keskuksen käsityksen mukaan alueen luontoarvot eivät rajoita ottamisen järjestämistä suunnitellulla alueella.

Virkistyskäyttö

Lapin ELY-keskus toteaa, että ottosuunnitelman mukainen kalliokiven ottoalue ulottuu Korkiavaaran korkeimmalle lakialueelle ja tarkoittaa, että lakialueen lähimaisema muuttuu merkittävästi virkistyskäytön kannalta este- ja häiriöalueeksi. Lisäksi ottoalue avautuu myös kaukomaiseman häiriöalueena. Kohde avautuu selvästi hahmottuvana Kemijoen yli Niskanperälle ja valtatie 4:lle maisemahäiriön kohteena.

Kaavatilanne

Hankealueella ei ole oikeusvaikutteista yleiskaavaa tai asemakaavaa. Hankealue sijaitsee Rovaniemen maakuntakaavan mukaisella maa- ja metsätalousvaltaisella alueella (M 4502). Merkinnällä osoitetaan pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettuja alueita, joita voidaan käyttää pääasiallista käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta ja luonnetta muuttamatta myös muihin tarkoituksiin, kuten haja-asutusluonteiseen pysyvään ja loma-asutukseen sekä jokamiehen oikeuden rajoissa ulkoiluun ja retkeilyyn.

26.5.2010 vahvistettu Rovaniemen vaihemaakuntakaava kumoaa voimassa olevaa maakuntakaavaa vain muuttuvien asioiden osalta. Muilta osin on voimassa 2.11.2001

vahvistettu Rovaniemen maakuntakaava. Rovaniemen vaihemaakuntakaavassa hankealue on maa- ja metsätalousvaltaista aluetta, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU 6017). Merkinällä osoitetaan alueita, jotka on tarkoitettu pääasiassa maa- ja metsätalouden harjoittamiseen, joille suuntautuu ulkoilupaineita ja joille on tarkoitus sijoittaa ulkoilun ohjaamistarpeen vuoksi polkuja tai ulkoilureittejä levähdys- ja muine tukialueineen.

Lapin ELY-keskuksen näkemyksen mukaan suunniteltu hanke ei vaikeuta alueen käyttämistä maakuntakaavassa merkittävään tarkoitukseen. Lapin ELY-keskus kehottaa lupaviranomaista ottamaan huomioon Lapin liiton hyväksymispäätöksen voimaantulon koskien Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaa.

YVA-menettelyn soveltamistarve hankeluettelon perusteella

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (YVA-laki) 3 §:n 1 momentin mukaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä arvioitavat hankkeet ja niiden muutokset on määritelty YVA-lain liitteen 1 hankeluettelossa.

Hankeluettelon kohdassa 2 on lueteltu luonnonvarojen ottoa ja käsittelyä koskevat hankkeet, jotka edellyttävät YVA-menettelyä suoraan hankeluettelon nojalla. Kohdan 2 b mukaan YVA-menettelyä edellyttää kiven, soran tai hiekan otto, kun ottamisalueen pinta-ala on yli 25 hehtaaria, tai otettava ainesmäärä on vähintään 200 000 kiintokuutiometriä vuodessa.

Hankeluettelon kohdan 12 mukaan YVA-menettelyä edellyttävät myös kohdissa 1–11 tarkoitettuja hankkeita kooltaan vastaavat hankkeiden muutokset. Lausuntopyynnön mukaisessa hankkeessa tapahtuvaa muutosta voidaan verrata liitteen 1 kohdassa 2 b esitettyyn luonnonvarojen ottoa ja käsittelyä koskeviin raja-arvoihin. Jotta YVA-menettely tulisi sovellettavaksi hankkeen muutoksen vuoksi, tulisi muutoksen rinnastua kiven, soran tai hiekan ottoon tilanteessa, jossa ottamisalueen pinta-ala on yli 25 hehtaaria, tai otettava ainesmäärä on vähintään 200 000 kiintokuutiometriä vuodessa.

Hakemuksen mukaan luvitettu, noin 1,8 ha:n suuruinen alue on louhittu jo kokonaisuudessaan. Toimintaa ollaan laajentamassa siten, että louhinta etenee uudelle pinta-alaltaan 4,4 ha kokoiselle louhinta-alueelle, jolloin kaikki toiminnot sisältävä ottamisalue on pinta-alaltaan yhteensä 7,4 ha ja vuotuinen keskimääräinen otto on noin 89 000 k-m³. Ottamisalue rajoittuu lännessä toiseen ottamisalueeseen, jolle toinen toiminnanharjoittaja hakee lupaa 12 ha:n kokoiselle ottamisalueelle. Ottamisalueet yhdistyvät lopputilanteessa yhdeksi louhinta-aluekokonaisuudeksi, jonka ottamisalue on yhteensä 19,4 ha. Molempien ottamisalueiden yhteenlaskettu ottomäärä on 178 000 k-m³ vuodessa.

Hakemuksessa esitettyjen tietojen perusteella hakemuksessa tarkoitettun hankkeen ja kyseessä olevaan hankkeeseen liittyvän toisen hankkeen ottamisalueen yhteenlaskettu pinta-ala ja otettava ainesmäärä eivät ylitä liitteessä 1 mainittuja raja-arvoja millään osin.

Ottaen huomioon edellä esitetyt lainkohdat ja lain soveltamista koskevat ohjeet, Lapin ELY-keskus katsoo sille esitettyjen tietojen perusteella, että kyseessä ei ole YVA-lain

3 §:n 1 momentin tarkoittama uusi hanke, johon tulisi soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä, eikä hanke ole muuttunut sillä tavoin, että hanke voidaan tulkita YVA-lain 3 §:n 1 momentin tarkoittamaksi hankkeen muutokseksi, jolla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Hankkeelle ei siten ole tarpeen edellyttää YVA-menettelyä YVA-menettelyn soveltamisalan ja hankeluettelon nojalla.

ELY-keskus katsoo, että ympäristö- ja maa-ainesluvan ehdoksi tulee asettaa, ettei louhintamäärä ylitä YVA-lain liitteen 1 hankeluettelon mukaisia raja-arvoja ottamisalueen pinta-alan (yli 25 ha) tai otettavan ainesmäärän (vähintään 200 000 kiintokuutiometriä vuodessa) osalta.

YVA-menettelyn soveltaminen yksittäistapauksessa

YVA-lain 3 §:n 2 momentin mukaan arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin 1 momentissa tarkoitettuun muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Hakemuksessa on esitetty arvio ympäristövaikutuksista ja toimenpiteet vaikutusten lieventämiseksi. ELY-keskus katsoo, että ottaen huomioon hankkeen muutoksen ominaisuudet, sijainti ja vaikutusten luonne, se ei todennäköisesti aiheuta YVA-lain hankeluettelon hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Sovellettava lainsäädäntö ja ohjeistus

Maa-aineslain 3 §:n mukaan aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu muun muassa tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantumista, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa. Maa-ainesten ottamista koskevassa lupaharkinnassa ja lupaehdoissa otetaan huomioon myös maa-aineslain 3 §:n ympäristöperusteiset rajoitukset muun muassa kauniin maisemakuvan, luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien turmelemisesta taikka ne lain 3 §:ssä mainitut muut rajoitukset, joilla pyritään estämään huomattavat tai laajalle ulottuvat vahingolliset vaikutukset asutukselle tai ympäristölle.

Kiven louhinnan ja murskauksen suojaetäisyyksistä säännellään valtioneuvoston asetuksessa kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta (ns. Muraus-asetus, 800/2010). Asetuksen 3 §:n mukaan toimintaa ei saa sijoittaa alle 400 metrin päähän melulle tai pölylle erityisen alltiista kohteista, kuten sairaalasta, päiväkodista, hoito- tai oppilaitoksesta. Kivenlouhimo, muu kivenlouhinta ja kivenmurskaamo on lisäksi sijoitettava siten, että melua tai pölyä aiheuttavan toiminnon etäisyys asumiseen tai loma-asumiseen käytettävään rakennukseen tai sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevaan oleskeluun tarkoitettuun piha-alueeseen tai muuhun häiriölle alltiiseen kohteeseen on vähintään 300 metriä. Tukitoiminta-alue voidaan sijoittaa lähemmäksi kuin 300 metrin päähän häiriölle alltiista kohteesta.

Kivenmurskaamo voidaan sijoittaa alle 300 metrin päähän häiriöille alttiista kohteesta ainoastaan, jos toiminnanharjoittaja voi sijoittamalla toiminta rakennukseen tai muita teknisiä keinoja käyttäen luotettavasti ja ympäristölupaviranomaisen hyväksymällä tavalla osoittaa, että toiminta häiriöille alttiissa kohteessa ei ylitä 7 §:ssä tarkoitettuja melutason arvoja. Lisäksi toiminnasta ei saa aiheutua sellaista ilmanlaadun heikkenemistä, joka vaarantaa 5 §:ssä tarkoitetun ilmanlaadusta annetun valtioneuvoston asetuksen noudattamisen.

Hankkeen kohdalla vesilain (587/2011) mukainen lupa voi tulla kyseeseen ainakin vesilain 3 luvun (luvanvaraiset vesitaloushankkeet) 2 §:n tarkoittaman vesitaloushankkeen yleisen luvanvaraisuuden perusteella. 2 §:n 1 momentin ja sen kohtien 1 ja 2 mukaan vesitaloushankkeella on aina oltava lupaviranomaisen lupa, jos se voi muuttaa vesistön asemaa, syvyyttä, vedenkorkeutta tai virtaamaa, rantaa tai vesiympäristöä taikka pohjaveden laatua tai määrää, ja tämä muutos: 1) aiheuttaa tulvan vaaraa tai yleistä vedenvähyyttä; 2) aiheuttaa luonnon ja sen toiminnan vahingollista muuttumista taikka vesistön tai pohjavesiesiintymän tilan huononemista.

Lisäksi lupa voi tulla kyseeseen vesilain 3 luvun 3 §:n tarkoittaman aina luvanvaraisen vesitaloushankkeen perusteella. 3 §:n 1 momentin ja sen kohdan 2 mukaan 2 §:ssä tarkoitetuista seurauksista riippumatta vesitaloushankkeilla on aina oltava lupaviranomaisen lupa, jos: 2) veden ottaminen vesihuoltolaitoksen tai vesihuoltolaitokselle vettä toimittavan tarpeisiin taikka siirrettäväksi muualla käytettäväksi, muu pohjaveden ottaminen, kun otettava määrä on yli 250 m³ vuorokaudessa sekä muu toimenpide, jonka seurauksena pohjavesiesiintymästä poistuu muutoin kuin tilapäisesti pohjavettä vähintään 250 m³ vuorokaudessa.

Vesilain 2 luvun 15 § mukaan hankkeesta vastaavan on ilmoitettava kirjallisesti valtion valvontaviranomaiselle (ELY-keskus), kun pinta- tai pohjavedenotto ylittää 100 m³ vuorokaudessa.

Ympäristöministeriön oppaassa *Maa-ainesten ottaminen – opas ainesten kestävään käyttöön* (Ympäristöministeriön julkaisuja, 2020:24) on ohjeistettu muun muassa pohjaveden pinnan päälle jätettävistä suojakerrospaksuuksista sekä jälkihoitotoimenpiteistä.

Edellytykset maa-ainesten otolle

Suunniteltu ottamistoiminta ei sijoitu luokitellulle pohjavesialueelle tai arvokkaalle geologiselle kohteelle. Lapin ELY-keskuksen näkemyksen mukaan maa-ainesten ottaminen hakemuksen tarkoittamalla alueella voi olla mahdollista ilman, että siitä ennalta arvioiden aiheutuu ympäristölle maa-ainelain (MAL 3 §) tarkoittamia haittoja. Lupaharkinnassa tulee kuitenkin huomioida seuraavassa esitetyt asiat:

Maa-ainesten ottamistoiminta

Maa-ainesten otossa tulee ottaa turvallisuusnäkökohdat huomioon, mm. työaikaiset jyrkät luiskat. Räjähdyksistä ei saa aiheutua vaaraa tai haittaa. Häiritsevä melu ja pöly tulee estää. Mahdolliset polttoaineiden ja öljytuotteiden varastot, sekä työkoneiden

huolto- ja säilytyspaikat tulee suojata tarkoituksenmukaisesti. Mahdolliset päästöt on välittömästi ilmoitettava valvontaviranomaiselle.

Jätteiden, ylijäämämassojen ym. sijoittaminen ottamisalueelle ei ole sallittua. Alueella ei myöskään tule säilyttää työkoneita.

Ottoalueen jyrkänteiden suojaaminen tulee tehdä riittävällä tavalla. ELY-keskus toteaa, että ottoalueen jyrkänteet tulisi aidata kiinteillä aidoilla tai koko louhosalue aidata, jolloin vähennetään poronhoidolle mahdollisesti aiheutuvia vaikutuksia ja parannetaan myös alueella liikkuvien virkistyskäyttäjien turvallisuutta.

Murskaustoiminta

Suunniteltu louhinta- ja murskaustoiminta ei sijoitu luokitellulle pohjavesialueelle. Koska toimintaan kuuluu kalliokiviaineksen louhintaa ja murskausta, murskausvuorokausien määrä ylittää 50 vuorokautta suunnitellun toimintaiän aikana, on toiminnalle haettu ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa (YSL (527/2014) 27 §).

ELY-keskus korostaa huolellista toimintakulttuuria. Öljyjen tai muiden vaarallisten aineiden pääsy maaperään ja pohjaveteen tulee estää. Suojausratkaisujen tulee olla tiiviitä ja öljyjä kestäviä, eikä suojarakenteeseen saa päästä virtaamaan ympäristön hulevesiä. Tiiviille alustoille kertyvän veden hallinta tulee suunnitella siten, että vedet eivät pääse missään tilanteessa tulvimaan yli. Ympäristöön päässeet polttoaineet ja ympäristölle vaaralliset aineet on heti kerättävä talteen. Toiminnanharjoittajalla tulee olla esitettyinä säilytyspaikka öljyiselle maa-ainekselle.

Jätteiden, ylijäämämassojen ym. sijoittaminen ottamisalueelle ei ole sallittua. Toiminnasta ei saa aiheutua epäsiisteyttä. Jätteitä ei saa polttaa tai haudata. Hyötykäyttöön kelpaava jäte on lajiteltava erilleen ja toimitettava hyödynnettäväksi. Alueella ei myöskään tule varastoida ongelmajätteitä.

Toimintajaksojen päätyttyä alue on siistittävä ja alueelta on poistettava koneet ja laitteet. Mikäli alueella havaitaan öljyä, tulee altaan massat vaihtaa puhtaisiin. Mahdolliset päästöt on ilmoitettava valvontaviranomaiselle. Toiminnan päättyessä suoja-alue tulee jälkihoitaa siten, että suojarakenteet puretaan ja alue palautetaan metsämaaksi. Mahdolliset pilaantuneet maat tulee toimittaa käsittelyyn.

Murskauslaitoksen melun ja pölyn leviämisen estämiseksi murskauslaitos tulee sijoittaa siten, että murskeen varastoalueet ja ottoalueen rintaukset lieventävät melun leviämistä ympäristöön.

Pintavedet

Toiminnasta ei saa aiheutua muutoksia alueen vesien laatuun tai määrään. Vesien johtaminen ei saa aiheuttaa vettymis- tai muuta haittaa ympäristöön. Louhosvedet tulee johtaa selkeytysaltaaseen ennen vesien johtamista alueen ulkopuolelle. Vesien kulkureitin kuntoa tulee seurata säännöllisesti ja ojat kunnostaa tarvittaessa. Lupaviranomaiselle tulee tarvittaessa esittää tarkempi kuvaus vesien johtamisesta ja laadun tarkkailusta.

Vesilain mukaisen luvantarpeen arviointi

ELY-keskus huomauttaa, että koska kyseessä on kalliokiviaineksen ottaminen louhoksessa, tulee hankkeesta kertoa tiedot ainakin nykytilanteessa poispumpattavien vesien määrästä sekä tulevasta tilanteesta (eli paljonko vettä pumpataan louhoksesta pois, kun se on syvennetty alimpaan ottotasoon). Tämän perusteella hankkeesta arvioidaan alustavasti, onko kyseisessä tapauksessa tarpeen vesilain mukainen lupa.

Hankkeen kohdalla vesilain mukainen lupa voi tulla kyseeseen ainakin vesilain 3 luvun 2 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtien sekä 3 luvun 3 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella. Näin ollen hankkeesta tulee tehdä vesilain mukaisen luvantarpeen arviointi, ennen kuin toiminnalle myönnetään lupa.

Hakemuksessa on esitetty tietoja louhoksen vesitaloudesta eli mahdollisesta louhoksen tyhjentämisestä, louhoksen toiminnan aikaisesta kuivanapidosta tai louhokseen kertyvien vesien laadusta ja määrästä. Toiminnanharjoittaja on selvittänyt hakemuksessa louhosalueelle kertyvien vesien määriä toiminnan eri vaiheissa seuraavanlaisesti:

- Hakemuksen mukaan varsinaisen ottamisalueen kallioisella alueella pohjavettä ei juuri muodostu, sillä valtaosa sadevedestä poistuu alueelta pintavalunnan kautta, imeytyy kasvustoon tai haihtuu. Pohjavettä esiintyy kalliomäen ulkopuolisilla alueilla, joissa maakerroksia on enemmän. Tutkittua pohjaveden tasosta tai laadusta ottamisalueella tai sen läheisyydessä ei ole, sillä alueella ei ole pohjaveden havaintoputkia. Rautiojärven ympäristössä maanpinta on tasolla noin +120...+125 ja pohjavesi on todennäköisesti suhteellisen lähellä maanpintaa siinä kohtaa. Kallioalueen pohjoispuolella sen sijaan maanpinta vaihtelee välillä +100...+110 ja pohjavesi on siten siinä alempana ja länsipuolella vielä tätä huomattavasti alempana (alle tason +90). Louhintatoiminta kohdistuu huomattavasti pohjaveden pinnan yläpuolelle.

- Hakemuksen mukaan kalliopohjaveden pinnantaso on louhintatasoa huomattavasti alempana, eikä louhinnalla ole merkittävää vaikutusta ympäröivän alueen maaperän pohjaveden tasoon tai virtauksiin. Ottoalue sijaitsee suhteellisen ehjällä kalliolohkolla, eikä siinä topografiatulkinnan mukaan ole merkittäviä ruhjeita tai kallion rikkonaisuusvyöhykkeitä. Näin ollen pohjaveden tihkumista louhosseinämistä louhokseen ei ole odotettavissa.

- Hakemuksen mukaan louhinta-alueen pohjataso on suunniteltu siten, että louhoksen hulevedet ohjautuvat louhinta-alueen pohjoisosaan, josta ne ohjautuvat edelleen maastoon Korkiavaaran pohjoispuolelle.

- Hakemuksen mukaan louhittava alue on pinta-alaltaan 4,4 ha ja se sisältää jo aiemmin louhittua aluetta. Ns. ottamisalue, eli alue jonka sisälle kaikki toiminnot sijoittuvat (ml. pintamaiden varastointi, murskeen varastointialueet) on pinta-alaltaan 7,4 ha. Aiemmin luvitettu alue, joka sijoittuu ottamisaluerajauksen pohjoisosaan, on jo louhittu ja aluetta käytetään jatkossa varastokenttänä. Hakemuksen mukaan louhinta siirtyy ylös kallioalueelle siten, että, louhinta etenee järjestelmällisesti luoteesta kohti kaakkoa. Koska louhittava kerros on enimmillään jopa noin 30 m, on louhinnan

suunniteltu tapahtuvan 2-3 kerroksessa siten, että louhittava kerros on noin 10-15 m. Louhinta etenee ensin tietyllä pohjatasolla ja toisella tai kolmannella kerroksella saavutetaan suunnitelman mukainen lopullinen ottotaso.

- Hakemuksessa esitetyn suunnitelman mukainen alin ottotaso on +120...+122 (N2000) siten, että alueen tuleva pinta viettää etelästä pohjoiseen. Pohjatason kallistusten avulla louhoksen sade- ja sulamisvedet tulevat ohjautumaan painovoimaisesti alueen pohjoisosan hulevesien keräyspaikalle ja siitä edelleen pohjoispuoliseen maastoon. Kallion irtilouhintaa voidaan suorittaa noin metrin syvemmälle lopulliseen pinnantasoon (edellä mainittuihin ottotasoihin) verrattuna.

- Hakemuksen mukaan louhinta-alueen hulevedet ohjautuvat painovoimaisesti ottamisalueen pohjoisosaan rakennettuun hulevesien keräyssyvennykseen. Pysyvää hulevesiallasta ei ole vielä rakennettu, mutta nykyistä keräyspaikkaa parannetaan tarvittaessa. Altaan tarkoituksena on viivyttää poisjohdettavia vesiä niin, että ne puhdistuvat kiintoaineksestä mahdollisimman paljon. Nykyisen ottotoiminnan aikana saadun kokemuksen perusteella poisjohdettavia hulevesiä muodostuu ottamisalueella suhteellisen vähän, eikä vesien pumppausta lähtökohtaisesti tarvitse tehdä, sillä vedet ohjautuvat alueella painovoimaisesti.

- Hakemuksen mukaan nykyisessä luvassa on määrätty näytteenotto ensimmäisenä vuonna louhoksesta poisjohdettavista vesistä. Hakemuksessa esitetään, että jatkossa pintavesinäytteitä voidaan ottaa tarvittaessa hulevesien keräyspaikasta tai ojasta, mutta säännönmukaista tarkkailua ei esitetä tehtäväksi.

Lapin ELY-keskus toteaa, että hakemuksessa esitettyjen tietojen perusteella mahdollinen pois-pumpattava pohjavesimäärä on tällä hetkellä alle 250 m³/d, jolloin tarve vesilain mukaisesta luvasta ei automaattisesti täytyisi.

Lupaharkinta tulee ajankohtaiseksi siinä vaiheessa, jos otto ulottuu pohjavesipinnan alapuolelle. Mikäli louhokseen alkaa kertyä pohjavettä ja pohjavesien pumppaaminen pois ottoalueelta on jatkuvaa, eli hanke vaatii kuivanapitoa jatkuvasti (vesilain (3 luku, 3 §:n kohta 2) tarkoittama kohta ”*muutoin kuin tilapäisesti...*”), toiminta voi vaatia vesilain mukaisen luvan. Lisäksi lupa voidaan vaatia myös siinä tapauksessa, jos tarkkailu osoittaa, että toiminnasta aiheutuu luonnon tai vesistön tilan huononemista (vesilain 3 luku, 2 §:n 1 momentin kohta 2).

Ympäristö- ja maa-ainesluvassa annettavien lupamääräysten tulee sisältää tarkkailuvelvoite, jonka perusteella mm. hankkeen ympäristö- ja kuivatusvaikutuksia sekä pois-pumpattavaa vesimäärää voidaan seurata.

Tarkkailuvelvoitteen tulee sisältää mm. pohjaveden pinnantason tarkkailua ja veden laadun seuranta. Lisäksi ottoalueen kuivanapitoon liittyvien pois-pumpattavien vesien määrää tulee seurata vuorokausi/kuukausi/vuositasolla toiminnan käynnistyessä ja toiminnan aikana.

Mikäli hankkeen tarkkailun yhteydessä havaitaan, että alueelta pois-pumpattavien pohjavesien määrä ylittää 250 m³/d tai pois-pumpattavat vedet ovat laadultaan sellaisia, että niistä voi aiheutua luonnon vahingollista muuttumista tai vesistön

tai pohjavesiesiintymän tilan huononemista, saattaa tarve vesilain mukaiselle luvulle tässä vaiheessa aktivoitua.

Ottamisalueen suojaetäisyydet

Vakiintuneen käytännön ja ympäristöministeriön uuden maa-ainesten ottamisen sääntelyä ja järjestämistä varten tehdyn oppaan (*Maa-ainesten ottaminen – opas ainesten kestäväan käyttöön, Ympäristöministeriön julkaisuja, 2020:24*) suositusten mukaan tulisi jättää seuraavat suojaetäisyydet:

- naapuritilan rajaan vähintään 30 m
- asuttuun rakennukseen vähintään 300-600 m kallionottamisalueella (vähintään 500 m, jos alueelle tulee murskaamo)
- maantielle vähintään 50 m tien keskilinjasta

Jälkihoito

Ottamisalue tulee jälkihoitaa välittömästi ottotoiminnan päätyttyä, ja jälkihoitotoimenpiteet tulee yksilöidä lupapäätöksessä. On tärkeää, että jälkihoito- ja maisemointitöitä tehdään alueella oton edetessä vähintään hakemuksessa esitetyn mukaisesti. Jälkihoitotoimia ovat alueen siistiminen, muotoilu ja pintamateriaalin levitys, kasvillisuuden palauttaminen sekä alueelle soveltumattoman käytön estäminen.

Luiskat tulee muotoilla alueen turvallisuuden ja maisemanhoidon kannalta riittävän loiviksi. Myös mahdollisesti vedenpinnan alapuolelle jäävät luiskat tulisi muotoilla samaan kaltevuuteen vähintään kolmen metrin vesisyvyyteen saakka.

Pintamateriaalina tulee ensisijaisesti käyttää alueen alkuperäistä pintakerrosta. Alkuperäisen pintakerroksen kangashumus ja sen alapuolella oleva rikastumiskerros tulisi kuoria ja varastoida erikseen ottamisalueen reunoille ennen toiminnan aloittamista. Pintamaat tulee levittää alueelle takaisin alkuperäisessä järjestyksessä. Kasvillisuuden kannalta paras tulos saavutetaan, kun maan ylin orgaanista ainesta sisältävä humuskerros (kuntta) voidaan irrottaa ja levittää takaisin alueella laajoina mattoina. Pintamaiden varastointiaika tulisi olla mahdollisimman lyhyt, sillä pintakerroksen orgaaninen aines hajoaa nopeasti. Soveltuva varastointiaika on korkeintaan 2-3 vuotta. Vaiheistamalla ottaminen ja jälkihoito saavutetaan paras lopputulos.

Lapin ELY-keskus katsoo, että muualta tuotujen jälkihoitotöihin käytettävien maa-ainesten tulee olla puhtaita, ja niiden alkuperä tulee tarvittaessa pystyä osoittamaan.

Lupa-ajan päätyttyä ottamisalueella ei tule olla maa-ainesvarastokasoja lainkaan, sillä ne estävät jälkihoidon toteuttamisen. Tiivistyneet tienpohjat ja varastokasojen pohjat tulee möyhiä ja pehmentää toiminnan loputtua, sillä tiivis maaperä läpäisee vettä huonosti ja vähentää siten muodostuvan pohjaveden määrää.

Lapin ELY-keskus suosittelee, että maisemoinnissa ja jälkihoitotöiden suunnittelussa käytetään päivitettyä maa-ainesopasta (*Maa-ainesten ottaminen – opas ainesten kestäväan käyttöön, Ympäristöministeriön julkaisuja, 2020:24.*)

Johtopäätökset

Lapin ELY-keskus katsoo, että maa-ainesten ottaminen hakemuksen tarkoittamalla alueella voi olla mahdollista ilman, että siitä ennalta arvioiden aiheutuu ympäristölle maa-ainelain (MAL 3 §) tarkoittamia haittoja, mikäli lupaharkinnassa huomioidaan edellä esitetyt seikat.

Lapin ELY-keskuksen lupahakemukseen perustuvan näkemyksen mukaan hanke ei tässä vaiheessa vaadi vesilain mukaista lupaa, sillä toiminnasta johtuvan louhosalueen kuivanapidon takia poispumpattavan pohjaveden määrä on alle 250 m³/vrk eikä kuivanapito ole välttämättä jatkuvaa. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tulee kuitenkin lupamääräyksissä määrätä, että louhosalueelta poispumpattavien vesien määrää ja laatua on tarkkailtava. Tarkkailusta saatujen tuloksien perusteella tarkastellaan, aktivoituuko vesilain mukaisen luvan tarve hankkeen aikana. ELY-keskus pyytää myös huomioimaan, että kun poispumpattavan veden määrä ylittää 100 m³/vrk, tulee siitä ilmoittaa ELY-keskukselle (VL 2 luku, 15 §).

Lapin ELY-keskus korostaa, että vesilain mukainen luvantarpeen harkinta on tehty lupahakemuksessa annettujen tietojen pohjalta. Mikäli tiedot ovat oleellisesti muuttuneet lupaprosessin aikana, eivätkä ne enää vastaa täydennyksessä annettuja tietoja, tulee luvantarve arvioida uudelleen.

Lapin ELY-keskus myös muistuttaa, että ottamistoiminnassa on huomioitava ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) hankeluettelon mukainen YVA-menettelyä edellyttävien hankkeiden kokoraja. Mikäli otettava ainesmäärä on vähintään 200 000 k-m³ vuodessa, on hanke suunniteltava YVA-menettelyssä.

Lapin ELY-keskus myös muistuttaa, että vaikka etukäteen arvioiden pinta- tai pohjavesiin kohdistuvia haittoja ei tulisikaan, on toiminnanharjoittaja vesilain mukaisessa vastuussa mahdollisista vesiin kohdistuvista haitoista ja siten velvollinen muun muassa tarvittaviin korjaus- ja korvaustoimenpiteisiin.

Ottamistoiminnan loputtua on pidettävä lopputarkastus. Luvan haltijan on tehtävä maa-ainelain 23 a §:n 1 momentissa tarkoitettua otettua aineksen määrää ja laatua koskeva ilmoitus lupaviranomaiselle vuosittain viimeistään tammikuun 31. päivänä.

Päätökset asiassa pyydetään lähettämään tiedoksi Lapin ELY-keskukselle (MAL 19 §). Lupapäätökseen tulisi merkitä luvan viimeinen voimassaolopäivä. Lupapäätös maa-ainesten ottamisesta tulee viedä myös maa-ainesten ottamisen tietojärjestelmään (NOTTO) Suomi.fi palvelusta löytyvällä sähköisellä ilmoituslomakkeella.

Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet ylitarkastaja Pekka Herva (luonto) ja ylitarkastaja Hannu Raasakka (kaavoitus).

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Pia Lindholm ja ratkaissut yksikön päällikkö Leena Ruokanen.

Tämä asiakirja LAPELY/2192/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAPELY/2192/2022 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Lindholm Pia 18.05.2022 15:31

Ratkaisija Ruokanen Leena 18.05.2022 15:33

Lausunto Lapin Louhos Oy:n ympäristölupahakemuksesta Rovaniemen kaupungin Korkalon kylässä, tiloille Palokangas 698-401-207-26 ja Korkeavaara 698-401-9-65

Taustatietoja

Rovaniemen kaupungin ympäristölautakunta pyytää Rovaniemen kaupungin terveydensuojeluviranomaisen lausuntoa em. lupahakemuksesta. Lausunto pyydetään toimittamaan 26.9.2022 mennessä.

Rovaniemen kaupungin terveydensuojeluviranomaisen tehtävistä vastaa Rovaniemen kaupungin ympäristölautakunta. Ympäristölautakunnan päätösvaltaan kuuluvissa ympäristölupa-asioissa ympäristöterveydenhuollon lausunnon lupaviranomaiselle antaa terveysvalvonnan johtaja (Ympäristölautakunnan kokous 25.5.2011 92 §).

Kyseessä on 1,8 ha:n alueella olemassa oleva toiminta-alue, alue on kokonaisuudessaan louhittu. Näin ollen toimintaa tullaan nyt laajentamaan siten, että louhinta etenee uudelle pinta-alaltaan 4,4 ha kokoiselle louhinta-alueelle. Ns. ottamisalue, eli alue jonka sisälle kaikki toiminnot sijoittuvat (mm. pintamaiden varastointi ja pohjoisosan varastokenttä) on pinta-alaltaan 7,4 ha (sisältää jo aiemmin luvitettua aluetta).

Alueella on louhittavaa kalliota noin 890 000 m³tr, eli noin 2,4 milj. tonnia. Lupaa haetaan 10 vuodeksi, joten vuotuinen keskimääräinen otto on noin 89 000 m³tr. Alueella louhittua louhetta murskataan vuositasolla kokonaisottomäärän perusteella keskimäärin noin 240 000 t/a ja maksimissaan noin 350 000 t/a.

Ottamisalue rajoittuu lännessä toiseen ottamisalueeseen kiinteistöllä 698- 401-2-3, jolle toinen toiminnanharjoittaja (Napapiirin Kuljetus Oy) hakee erillistä lupaa 10,7 ha:n kokoiselle louhinta-alueelle (ottamisalue 12 ha). Kiinteistöjen väliin ei jää kannasta, vaan molemmat ottamisalueet yhdistyvät lopputilanteessa yhdeksi louhinta-aluekokonaisuudeksi, joka pinta-alaltaan on yhteensä 15,0 ha ja ottamisaluekokonaisuus 19,4 ha.

Naapurikiinteistöjen ottamisalueella hakemuksen mukainen ottomäärä on niin ikään 890 000 m³tr. Molempien ottamisalueiden yhteenlaskettu ottomäärä on siten 1 780 000 m³tr, tai 178 000 m³tr vuodessa.

Lähin asutus on kaksi asuintaloa, jotka sijaitsevat Kemijoen itäpuolentien varrella ottamisalueen luoteis-/pohjoispuolella lähimmillään noin 550 m etäisyydellä ottamisalueelta. Alueen itä- ja eteläpuolella ei ole asutusta. Kaakkoispuolella on muutama talo 1-2 km etäisyydellä. Länsipuolella on asutusta Kemijoen toisella puolella yli kahden kilometrin etäisyydellä. Pohjoispuolella Paavalniemen

asuinalueeseen on niin ikään etäisyyttä noin kaksi kilometriä. Loma-asuntoja ei ole.

Alue ei sijoitu luokitellulle pohjavesialueelle.

Murskauslaitos sijoitetaan siten, että etäisyys asutukseen on aina vähintään 650 m tai enemmän. Koska häiriintyvät kohteet sijaitsevat kaukana, ja murskauslaitos on pääosin kallioseinämien tai varastokasojen suojassa, melun ohjearvot (55 dB) eivät tule ylittymään.

Lausunto:

Terveysvalvonnan johtaja esittää Rovaniemen kaupungin terveydensuojeluviranomaisen lausuntona seuraavaa:

Kiven louhinnan ja murskauksen vähimmäisetäisyyksistä asutukseen ja muihin melulle ja pölylle erityisen alttiisiin kohteisiin on säädetty valtioneuvoston asetuksessa kivenlouhimoiden, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta.

Melun osalta hakemuksessa esitetyt etäisyydet häiriintyviin kohteisiin ylittävät asetuksen mukaiset vähimmäisetäisyydet eikä valtioneuvoston päätöksen mukaiset meluohjearvot todennäköisesti ylitä sisällä.

Jos hakemuksen mukainen lupa myönnetään, tulee päätöksessä huomioida kahden vierekkäisen toimijan (Napapiirin Kuljetus Oy ja Lapin Louhos Oy) toimintojen yhteisvaikutus melun ja pölyn osalta.

Minna Sinkkonen
vastaava terveystarkastaja
minna.sinkkonen@rovaniemi.fi

Lisätietoja antaa:
Antero Juvani
terveystarkastaja
p. 040 701 2367
antero.juvani@rovaniemi.fi